

Kunnalle saapuvat tietopyynnöt ja niihin vastaaminen

Kun kuntaan saapuu tietopyyntö asiakirjan sisällöstä, on ensimmäiseksi selvitettävä, koskeeko pyyntö viranomaisen asiakirjaa vai ei. Kunnan velvollisuus koskee tässä kohtaa ainoastaan viranomaisen asiakirjoja, ei muita tietoja tai sähköpostiviestejä. Viranomaisen asiakirjoja voivat olla viranomaisen hallussa olevat asiakirjat, jonka kunta tai sen palveluksessa oleva on laatinut taikka jotka on toimitettu kunnalle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa.

Tietopyyntö on aina viranomaisen asiakirja riippumatta siitä millä tavalla se on toimitettu.

Mikäli tietopyynnöstä ilmenee salassa pidettäviä tietoja, esimerkiksi terveys- tai sosiaalihuollon asiakkuudesta, tietopyyntö tai osa sitä luokitellaan salaiseksi. (Kuntaliitto, <https://www.kuntaliitto.fi/laki/julkisuus-ja-tietosuoja/kunnille-saapuvat-tietopyynnot>).

Julkisuuslain 24§ listaus: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621#L6P24>

Kunnalta voidaan myös pyytää listausta siitä, mitä tietoja kunnalta on aikaisemmin pyydetty. Tällöin huolellisesti tarkastetaan, sisältyykö pyyntöihin salassa pidettävää tietoa. Mikäli pyynnöt ovat kokonaan julkisia, poistetaan asiakirjoista mahdolliset henkilötunnukset ja lähetetään materiaali tietopyynnön pyytäjälle.

Tietopyyntö voidaan esittää myös suullisesti eikä kunta voi siksi vaatia kirjallista toimeksiantoa. Tietopyyntöä ei myöskään tarvitse perustella ja sen voi jättää anonymisti. Kuitenkin ehtona tietojen saamiselle erityisesti henkilörekisteristä on tietojen käyttötarkoitus ja käyttämiselle määriteltyjen edellytysten toteutuminen. Tällöin henkilötietojen sähköinen luovuttaminen edellyttää, että tietojen käyttötarkoitus, kuten myös tietopyynnön jättäjän henkilöllisyys ilmoitetaan. Pyyntöä jälkeen on selvitettävä mitkä tiedot voi luovuttaa.

Henkilötietoja on mahdollista luovuttaa suullisesti tai antaa nähtäväksi tai jäljennettäväksi. Tietojen luovuttaminen kopiona, tulosteena tai sähköisessä muodossa edellyttää, että saajalla on oikeus tietojen käyttämiseen.

Mikäli kunta ei luovuta jotain tietoa, on annettava perusteltu selvitys tästä. Perusteita voi olla esimerkiksi että kyseessä ei ole viranomaisen asiakirja tai että pyydetty tieto on salassa pidettävä. Mikäli tietoja luovutetaan tai voidaan luovuttaa, tulee asiasta tehdä viranhaltijapäätös. Hallintosäännössä säädetään tarkemmin toimivallasta päättää asiakirjan antamisesta.

Ensisijaisesti kunta voi antaa ilmoituksen suullisesti siitä, että tietoja ei luovuteta. Toissijaisesti kunta antaa vastauksen kirjallisessa muodossa. (Kuntaliitto, <https://www.kuntaliitto.fi/laki/julkisuus-ja-tietosuoja/kunnille-saapuvat-tietopyynnot>).

Tietopyyntö voi tulla kunnan kirjaamoon tai suoraan työntekijälle tai viranhaltijalle. Kaikki tietopyynnöt välitetään kirjaamoon kirjattavaksi, josta lähetetään myös vastaanottokuittaus lähettäjälle. Kirjaamossa kootaan tietopyynnön materiaali yhteen. Neuvoja työstämisessä voi kysyä siltä työntekijältä tai viranhaltijalta, jolle tietopyyntö on ensin kohdistettu. Vastaukset tietopyyntöihin lähetetään keskitetysti kirjaamon kautta. Tietopyyntöihin ei vastata viranhaltijan tai työntekijän omasta sähköpostista.

Julkisuuslain mukaan kunnan on käsiteltävä asiakirjapyyntö välittömästi ja viivytyksettä. Laissa säädetään määräajaksi kaksi viikkoa tavanomaisissa tapauksissa. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621#L6P24>

Kunnissa ei tule periä maksua tietopyyntöihin vastaamisesta. Sen sijaan voidaan soveltaa toimielimen päätöstä asiakirjoista perittävistä kohtuullisista kopio- ja lähetysmaksuista hallintosäännön mukaisesti. Tällöin tietopyynnön esittäjälle ilmoitetaan etukäteen arvio kustannuksista. (Kuntaliitto, <https://www.kuntaliitto.fi/laki/julkisuus-ja-tietosuoja/kunnille-saapuvat-tietopyynnot>).